

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Imperfecti mores civiles.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

DE VESPA. CAP. XXVII.

De Vespa
Plin. l. 12.
cap. 21.

Apu'd Horum legas Vespa[m] ex corrupto Crocodili sanguine, vel ex ejus cadavere procreari. Nostri ex Equino eam cadavere nasci volunt.

PERNICIES SUMMOTA. CAP. XXIX.

Ut cumque, Vespa cum apud Ægyptios corruptum ostenderet Crocodilum, eadem ratione perniciem summotam extinctamque significabat: quando, uti suo commentario dictum est, ex Diodoro, Crocodilus & mala & ærumnosa mortalibus illata demonstrat.

PUGNACITAS. CAP. XXX.

Cæterum Philosophi vetustiores pugnacitatem per hanc innuere videbantur. Nam & Equus, & ex cujus corrupto sanguine Vespa oritur, belli est indicium, ut suo commentario probatum. Et quod ad hanc facit pugnacitatem, Demosthenes, ut apud Stobæum *ἀπὸ διογενὸς ματρηῶν*, Antisthenem ait aliquando ad Diogene correptum, ut qui exili admodum voce homines castigare, respondisse: *Vespa itidem sonum haud magnum alis excitare, aculeum tamen acerrimum habere.* Quare apud Æneam philosophum Platonicum, Exitheus dum Theophrasti dicta diluit, si quæ ille opinabatur vera essent, *Vespa*, inquit, *item Hector colligabitur*, ambo enim caput varia galea redimiti sunt, ac perinde pugnacissimi. De galea ad id alludit quod Homerus Hectora

Agitatorem
galea. Illi-
ad. l. 3, vers.
314.

Malva ve-
spis adver-
sa.

Sermo ma-
ximum est
furoris an-
tidotum &
remedium.

subinde *κορυθαίολον* vocat. Et mulierum chorus apud Aristophanem, Lyfistrate, quieturum se dicit, nisi accesserit aliquis, qui tanquam Vesparum examen fodicare se, vel irritare aggrediat. Atque hæc omnia nostra sunt. Sapientia enim 12. habemus: *Misisti antecessores exercitus sui Vespa, ut illos paulatim exterminarent.* Importunum forte cuiquam videatur, si *κὴ παρρησιον* remedium subiecero contra hanc Vesparum pugnacitatem, sed enim quod utile vel commodum plerisque futurum est, nunquam ego judicaverim importunum. Bellicoso mollis opponitur. Malva oleris genus, à molle-
tie, ut plerique tradunt, dicta, Vespa adversatur, præcipue sylvestris: cujus succo, ut Demagron & Pexamus scribunt, qui sese illeverit, à Vespa non impetitur neque pungitur. Quinetiam si quis punctus jam fuerit, ejus herba succo, aut contusis & impostis foliis sanatur, apertissimo nobis documento, ut cum res nobis cum furioso fuerit, lenitatem amplectamur, quoque acerbioribus verbis excanduerit, nos mitioribus responsis ignem extinguere procuremus, illius dicti memores, *μέγιστον ὄσιν ὀργῆς Φάρμακον ἴδρυ.*

IMPERFECTI MORES CIVILES, CAP. XXXI.

Plato, Phædone, eos qui popularem civilemque virtutem, quam temperantiam aut justitiam nuncupant, exercuissent, non eam quidem ex doctrina Philosophorum, atque ex eorum sententia descriptam, sed ex consuetudine quadam exercitationesque ad aliorum exemplum acquisitam, perhibitum in Vesparum, Apumve, aut Formicarum genus migrare contendit: his enim omnino aliquid natura dedit, quod civilis gubernationis similitudinem quandam præ se ferat: nam & ipsæ collegia celebrant, tribusque & centurias distinguunt, habitationesque sibi construunt magnificentissimas in quibus cellæ favorum in morem sexangulæ omnes. Sed Apum texta metam quædam propemodum formas imitantur, Vesparum castra potius sunt, & Mausolea, orbiculari ambitu, tabulatis super altera alteris aggestis. Hujusmodi fabrica mirifice constructa, cum Belluni essem, ad me allata est ex eorum quorundam sylvæ solitudine. Septem sunt concamerationum orbis, alter super alterum duorum digitorum intervallo impositi, pilarum columellarumque interstitio distincti, ut unicuique commodum

Vesparum
habitationes
mirifice
constructa.

A fit spatium ad eundem & redeundum ad domos suas. Diameter orbium ad quintum usq; duodecim circiter digitorum, à quinto reliqui fastigati coarctantur, uti ultimus ad quinos senosve digitos porrigatur. Major orbis, primum quidem tabulatum, antiquæ orbis ramo appensus erat, frustra superne ad omnes ventorum & pluviarum injurias contemnendas solidata munitaque. Infra hexagonales cellæ confertissima, ita reliqua tabulata eadem crusta cellisq; eisdem fabrefacta, suisq; columellis singula sustentata. E superioribus vero stationib; bestiolæ omnes abvolaverant, medias concamerationes innumerabilis multitudo compleverat, folliculo quodam tenuissimo, pro tegumento uniuscujusque loculi superinducto, quorum aliquot cum sustulissent, animadverti Vespas capitibus inum adactis, domos eas omnes coplevisse. Quæ vero in inferioribus erant tabulatis, tanquam embrya videbantur vermiculorum instar imperfecta: ipsa quoq; eo tegumento, tanquam hybernæ cochleæ, sed admodum tenui præmunita, in benigniorem verni temporis horâ asservabantur: quæ tamen omnes, siquidem gravis hiems fuit, ibidem extinctæ sunt, neq; tamen computruit quicquam, & tot jam annos eadem forma statuq; spectantur. Expectabam quidem veris temperiem, ut quid acturæ essent exploratum haberem, sed nihil ulterius processit. Fabrica apud me remansit, non sine magna omnium, qui eam conspiciunt, admiratione, tantum artis & ingenii, tanquamq; in construendo ædificio tam operoso, perseverantiæ bestiolis his inesse obstupescientium. Sed quoniam in aculeata hæc incidimus, libet obiter Plinii locum perpendere, ubi libr. x. cap. 8. supra vigesimum, *Aculeus*, inquit, in *Tabani & Afini* differentia.

B exploratum haberem, sed nihil ulterius processit. Fabrica apud me remansit, non sine magna omnium, qui eam conspiciunt, admiratione, tantum artis & ingenii, tanquamq; in construendo ædificio tam operoso, perseverantiæ bestiolis his inesse obstupescientium. Sed quoniam in aculeata hæc incidimus, libet obiter Plinii locum perpendere, ubi libr. x. cap. 8. supra vigesimum, *Aculeus*, inquit, in *Tabani & Afini* differentia.

ore ut *Afilio*, sive *Tabanum* dici placet. Vereor ne illud, SIVE *TABANUM* DICI PLACET, adulerinum sit & subditivum, ut pleraque adhuc alia apud authorē eundem addita: quæ nisi peritorum hominum diligentia veterentur, indiligentiæ illi nomen inurant. *Afilus* enim diversus à *Tabano* est. Græcè *ἀφίλος* vel Marone interprete,

Tabani & Afini differentia.

Georg. l. 3.

Cui nomen *Afilo*

Romanum est, *ustrum* Græci dixerunt vocantes.

C Tabanus vero musca est lenta, cineritia, quæ Græcè *μύια* dicitur. Rarus præterea est *Afilus*, *Tabanus* numerosissimus. *Afilum*, inquit Aristoteles, latiusculis quibusdam bestiolis, quæ in fluviis supernatant, nasci: quamobrem magna *Afilorum* copia circa aquas, ubi id genus bestiolarum, quæ *Tabanos* vero ex ligno. Item *Softratus* de animalibus quarto, cæstrum è fluviâ materia nasci tradit, *μύια* vero ex ligno. Idem Aristoteles alibi sanguinea dicit animalia *Tabanos*, & *Afilos*: & passim demum de singulis separatim meminit.

PERTURBATOR. CAP. XXXII.

Pervulgatum vero illud est, ut per hieroglyphicum *Afilii* significetur is, qui aliorum otia perturbat, quietisq; rebus tumultum aut molestiam affert: est enim is, ut Maro cecinit,

*Aer, acerba sonans, quo tota exterrita sylvis
Diffugiunt armenta, furit mugitibus æther
Concussus, sylvaq; & stercis ripa Tanagri.*

*Hoc quondam monstro horribiles exercuit iras
Inathia Juno bestem medicata juvenca.*

Hinc proverbium *ἀφίλος*

Maronianus autem versus de *Afilo* Romana voce dicto nimirū, ostendit verba illa apud Tranquillum ab *Othone Galbæ* manibus de turbato, identidem obmurmurata in damno esse, si ut vulgata habent exemplaria, legamus, *ἡ γὰρ μοι ἡ μακροῖς ἀσπίδοις*? quare castior omnino lectio substituenda. Nam illud quoq; quod magna eruditione viri commenti sunt de longis tibiis, adhuc non liquet.

παραλήψεις. Oestro percitus: hoc additolum fertur vacuū lo in favorem egisset, Georg. sil. 3.

DE MUSCA. CAP. XXXIII.

Instat demum, nobisq; negotium faceffit importunissima bestiola, quæ licet ab omnibus solita sit abigi, pertinacia tamen sua pervicit, ut de se multi multa scribere cogentur: nos ea tantum quæ ad hieroglyphica faciunt, memorabimus.

IMPORTUNITAS AC IMPUDENTIA. CAP. XXXIV.

Importunitatem sane atque impudentiam Ægyptii Sacerdotes notare si vellent, Muscam haud indecenter faciebant: eam enim ut sæpius & assidue expellas, & à te summovere contendas, tanta tamen impudentia prædita est, ut identidem redire, infestare te minime vereatur, nullam tuo-

Afilii descriptio ex Virgilio. De musca pertinacia, extant versus Homeri Iliad. e.

rum